

Борош Ђерђ, наставник
ОШ "Јован Микић", Суботица
Саве Ковачевића 16
Зимска школа ликовних педагога Ср. Србије,
Матарушка Бања, 1983. године

Концепт предавања : ПРАКТИЧНА ИСКУСТВА НА ОСТВАРИВАЊУ УЈЕДНАЧЕНИХ РЕЗУЛТАТА У ТЕХНИЦИ ГРАФИКЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Полезећи од Плана и програма за основну школу, циљ сваког наставника је да постигне уједначене резултате у појединим ликовним подручјима и самим тим у настави ликовног васпитања. Како и на који начин радим на остваривању резултата у настави, а посебно у подручју графике и шта све утиче на то, покушаћу да изнесем у даљњем излагању. Убеђен сам и свестан чињенице да извођење квалитетне наставе не зависи искључив само од способности наставника и обдарених ученика, него да на то утичу и други фактори.

1. На истом радном месту у истој школи радим непрекидно 26 година на овај начин било ми је омогућено праћење наставе и експериментисање. Праћење резултата рада кроз изложбе, конкурсе и друге манифестације даје објективни суд о раду наставника. Кроз број изложених радова сагледао сам вредност мог ликовно-педагошког рада, упоређујући резултате скупине наставника једног места или регије. Стално радим на свом ликовно-естетском образовању, пратећи процес кретања ликовног васпитања у нас. (семинари, саветовање из области ликовне педагогике, стручне литературе).

2. Наставу изводим у добро опремљеном кабинету. Извођење наставе из подручја графике не може се замислити без минимално потребног прибора материјала и средстава: графичка преса и алати за резање подолита, линолеума, штампарске боје, ваљак за наношење боја, шпахтле и тако даље. Опремање кабинета вршио сам наравно систематски, постепено, делимично средствима школе делимично материјалним средствима која остварујемо самостално преко ликовне секције од продатих ученичких графичких радова на редовним годишњим изложбама, учествовањем на такозваним комерцијалним ликовним конкурсима и добијање новчане награде смо употребљавали за допуну инвентара и материјала.

3. Пракса на колективном набављању материјала показала се као врле добар вид у снабдевању најбољим материјалима и прибором. Без доброг материјала и прибора не можемо очекивати добре резултате, нарочито у области графике. Јако је важно да сви ученици добију исти материјал и прибор за рад. Самим тим је омогућен истовремени "старт" код израде појединих задатака, а са друге стране сви су активно укључени у процес наставе. Собзиром да графичке дисциплине остварујемо адекватним материјалима, немогуће би било постићи уједначени резултат а да материјал и прибор не буде погодан и доброг квалитета. Примењујући ову форму набавке материјала, дошао сам до закључка да она

доприноси свестраном испуњавању предвиђених циљева и задатака у нашем предмету, као и остварењу педагошког, васпитног и социјалног момента. У педагошком смислу ученици су максимално ангажовани на часу и искључена је могућност недоношења прибора и материјала. Рад на часовима је много садржајнији и потпунији и самим тим и остварење педагошких задатака и циљева у настави. У наставном и социјалном погледу код ученика се развија одговорност за чување друштвене и сопствене имовине, и постиже се рационално коришћење набављеног материјала. Оваквим начином рада и снабдевањем социјално угрожени ученици изједначени су са оним другима.

4. Све започете радове завршавамо искључиво на самом часу. Радови који нису довршени на редовном наставном часу, нарочито ако је реч о фази скицирања и обликовање саме теме, него се довршавају у форми "домаћег задатка" губе вредност и оригиналност због могућег негативног утицаја одраслих или због неодлучности, незнања ученика који је остао без смелости да тражи савет од наставника за настали проблем. Рад код куће ограничујем само на прикупљању материјала, података или размишљање о наредној теми или у крајњем случају довршавање мануелног задатка: резање започете матрице (линолеум или бакар) или друге некреативне послове.

5. Прилазећи проблемима ликовног васпитања могуће је замислити такву савремену наставу код које би било изостављено по једно или више ликовних подручја. А најчешће се изоставља баш графика јер се сматра тешком због недовољних услова, због недостатака материјала итд. Мој задатак код извођења подручја графика почиње од правилног, реалног планирања, наравно према условима који владају у мојој средини, и у зависности од узраста ученика. Код одређивања задатака и циљева за поједине узрасте строго водим рачуна о повезаности свих ликовних подручја, нарочито са цртањем и сликањем. Никад не прилазим једнострано задацима ради савлађивања техничког поступка, него настојим колико је то могуће да деца учествују емоционално у ликовном процесу. Наравно при обради графике нарочито линореза велики акценат стављам и на техничку коректност, јер без овог елемента "графика" није на одговарајућем нивоу.

6. Ако је у питању објашњавање техничког поступка, онда мањим групама показујем рецимо правилно држање алата за линорез. Ако је у питању корекција у скицирању или у полудовршеном резању или недоумица у одређивању црно - белих површина и слично онда ученицима индивидуално покажем или нсамом часу или другом приликом. У циљу постизања добрих резултата руководим се фазама рада (кад је потребно фронтално) ако у току рада настају заједничке грешке. Сматрам да је "главни део" часа када су ученици започели задатак и када остварују постављене циљеве. Најважнијем сматрам за то јер ће се ту показати да ли су ученици схватили задатак и да ли раде онако како сам објаснио, замислио или је пак задатак био тежи него што њиховом узрасту одговара. Ако се наставник пасивно односи према раду код овог момента или погрешно процењује постигнуте резултате онда би ученици били потпуно препуштени себи. Осећам да није довољно покретати машту, емоцију код деце него је потребно и у ликовном васпитању учити их да цртају да сликају или да правилно схвате графичко изражавање, да добију све потребне инструкције у вези тога и да буду вођени ка

циљу који даје добре резултате. Ако је потребно, више пута морам истаћи, поново објаснити задатак. Притом увек имам на уму да су то деца која воле ликовно васпитање. Ученици су способни да остваре сваку замисао, да реше сваки задатак, ако наставник изабере добар метод рада и са љубављу прилази остварењу истог.

7. Наставник ликовног васпитања у остваривању резултата рада игра врло значајну улогу и ако не одлучујући. Много значи активност наставникова, љубав према позиву, да свој посао не схвати "чиновнички", него да осећа да овај позив може бити стваралачки, креативан. Наставник треба да буде истрајан стрпљив, да постепено побољшава услове рада, да буде максимално ангажован. Он никад не сме да чека, већ да тражи признања и улогу коју је заслужио. Свака околина носи у себи специфичне услове које треба искористити прихватити и на темељу тога треба почети стваралачки рад.

И на крају ако су резултати ученичких радова квалитетни то је знак да наставник добро планира програм рада у школи, да одржава сталан индивидуални контакт са својим ученицима, да им даје побуде, техничке упуте, и прати њихов ликовни развој и самим тим ће постићи уједначене резултате у раду.